

Suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan vastineet, arviointikertomus vuodelta 2022

Seuraavassa käsitellään vuoden 2022 arviointikertomuksen huomioita varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen osalta ja vastataan tarkastusvaliokunnan esittämiin kysymyksiin. Lausunto koskee sekä suomenkielistä että ruotsinkielistä varhaiskasvatusta ja opetusta.

Tarkastusvaliokunnan huomauttaa edelleen, että tulosalueiden vastuhenkilöiden tulee seurata talousarvion ja asetettujen tavoitteiden toteutumista ja määrärahan muutosesitykset tulee tehdä kaupunginvaltuustolle kuluvan talousarviovuoden aikana. (Ote arviointikertomuksesta, s. 6)

Sivistystoimen johtoryhmä, johon kuuluu sivistystoimenjohtajan lisäksi kaikkien neljän tulosalueen tulosaluepäälliköt sekä sivistystoimen talouspäällikkö, seuraa kuukausitasolla kuluvan vuoden talousarvion toteutumista. Sen lisäksi jokainen tulosaluepäällikkö seuraa viikkotasolla oman tulosalueensa talousarvion kehitystä. Myös talousarviossa asetettuja tavoitteita seurataan sivistystoimen johtoryhmässä. Ennen osavuosikatsauksien ja tilinpäätöksen raportoimista johtoryhmä analysoi tilannetta vielä syvällisemmin.

Tarkastusvaliokunta painottaa edelleen nykyistä selkeämpää vuositavoitteiden sekä tarkoituksenmukaisten mittareiden asettamista ja vastuuttamista toimialoittain sekä täsmällisempää tavoitteiden toteutumisen raportointia.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että välitavoitteiden asettamisessa ja tavoitteiden määrässä kiinnitetään huomiota käytettävissä oleviin resursseihin. (Ote arviointikertomuksesta, s. 6)

Strategiatyötä ollaan kehittämässä koko kaupungin tasolla syksyn 2023 aikana. Tavoitteena on, että tavoitteiden vastuutahot määritellään, aikataulutusta sovitaan, mittareita selkeytetään ja raportointia kehitetään. Sivistystoimen valiokunnille esitetään talousarvioehdotuksissa vuodelle 2024 mallia, joka vastaa tarkastusvaliokunnan edellyttämiin kehityskohteisiin.

Tarkastusvaliokunta esittää, että kaksivuotisen esiopetuskokeilun tuloksia Sansinpellon päiväkodissa seurataan, dokumentoidaan ja esitetään päätöksentekijöille.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun tuloksia on arvioitu valtakunnallisesti. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun väliraportti on julkaistu 12.4.2023. (<https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/kaksivuotisen-esiopetuksen-kokeilun-valiraportti-on-julkaistu>):

Väliraportissa todetaan, että kaksivuotinen esiopetus toteutettiin kunnissa pääosin samoin kuin kyseisen kunnan yksivuotinen esiopetus. Kokeiluryhmissä toiminnan nähtiin kuitenkin olevan suunnitelmallisempaa kuin verrokkiryhmissä.

Kaksivuotisen esiopetuksen järjestämisen tavat vaihtelivat kunnissa muun muassa lapsiryhmän ikärakenteen ja henkilöstörakenteen osalta. Kokeiluryhmissä oli enemmän varhaiskasvatuksen opettajia kuin verrokkiryhmissä, ja he olivat verrokkiryhmien opettajia useammin tehtävänsä kelpoisia. Kaksivuotisen

esiopetuksen laajamittainen käyttöönotto edellyttäisikin tutkimusryhmän mukaan riittävää määrää päteviä opettajia, jotta palvelujen laatu turvattaisiin sekä esiopetuksessa että nuorempien lasten varhaiskasvatuksessa ja tukipalveluissa.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun järjestämisessä on ollut myös haasteita: kokeilun valmisteluun jäi kunnissa vain vähän aikaa, paikallisen opetussuunnitelman käyttöönottoon ei kaikkialla kohdennettu riittävästi työaikaa eikä kelpoisen henkilöstön rekrytointi aina onnistunut.

Alkumittauksissa havaittiin eroja lasten taitojen ja heidän taustaominaisuuksiensa välillä. Kaikkien tarkasteltujen taitojen ja valmiuksien kohdalla havaittiin merkittäviä eroja perustuen vanhempien koulutukseen, tuloihin ja syntymämaahan sekä lasten syntymäkuukauteen ja äidinkieleen. Alkumittausten perusteella ei kuitenkaan voi päätellä, vaikuttaako kaksivuotinen esiopeutus eri tavoin erilaisista lähtökohdista tuleviin lapsiin.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun vaikutuksista saadaan tietoa kokeilun päätyttyä vuonna 2025. Tuloksista raportoidaan päätöksentekijöille.

Esiopeutuskokeilu käynnistyi 148 kunnassa syksyllä 2021, ja siihen osallistuu noin 35 000 vuosina 2016 ja 2017 syntynyttä lasta, jotka on arvottu kokeilu- ja verrokkiryhmiin.

Väliraportin johtopäätökset perustuvat hankkeen ensimmäisinä vuosina tehtyihin kahteen kyselytutkimukseen ja syksyllä 2021 tehtyyn vuonna 2016 syntyneiden lasten alkuarviointiin.

Strategisten painopistealueiden ja tavoitteiden toteuttaminen 2022:

- Tavoite alle 30 % koronaexit -kyselyyn vastanneista kokee, että koulutehtävien aloittaminen on työlästä ei toteutunut (2022: 33 %)
 - o Vaikkakin tavoite ei kokonaan toteutunut, koronaexit -kysely näyttää, että oppilainen koettu hyvinvointi on kohonnut sitten koronavuosien.
- Tavoite Kasavuoren A-siiven suunnittelun käynnistäminen ei toteutunut
 - o Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven suunnittelu on ollut kytköksissä muihin kouluratkaisuihin. Nyt kun päätös uuden suomenkielisen koulun sijoituspaikasta ja laajuudesta on tehty, A-siiven suunnittelua voidaan edistää.
- Tavoite yli 50 % kunkin koulun oppilaista on käynyt DigiLabissa ei toteutunut
 - o Alkuvuodesta 2022 koronaviruspandemian vuoksi oman luokan ulkopuolisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen oli rajoitettua ja vähäistä. DigiLabia koordinoiva suunnittelija vaihtui syksyn aikana ja muutaman kuukauden ajan tehtävä oli ilman hoitajaa. DigiLab myös muutti loppusyksystä uusiin tiloihin ja muuton aikana toimintaa ei voitu järjestää.
- Tavoite, että vähintään 50 % perusopetuksen ja lukioiden opettajista on koulutettu käyttämään kahta uusista teknologioista ei toteutunut.
 - o Pandemian jälkeen opettajien fokus oli koulutyön uudelleenjärjestämisessä ja oppilaiden hyvinvoinnissa eivätkä opettajat halunneet priorisoida uusien teknologioiden haltuunottoa. Loppusyksyllä henkilövaihdoksen myötä DigiLab oli muutaman kuukauden ilman hoitajaa. Lisäksi DigiLab muutti uuteen paikkaan, eikä muuton aikana voitu järjestää toimintaa.

- Tavoite esiopetuksessa kaksi lasta / laite ei toteutunut.
 - o Vuonna 2022 valmisteltiin leasaukseen siirtymistä laitteiston osalta. Aikataulu ei toteutunut suunnitelman mukaisesti.

- Tavoite tekoälyn opetuksen ja käytön pilottihanketta ei jatkettu
 - o Hanketta ei jatkettu, koska siihen ei saatu ulkopuolista jatkorahoitusta.

(Otteita arviointikertomuksesta, s. 7-12)